Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет інститут географічний
Кафедра Економічної та соціальної географії

СИЛАБУС

Вибіркової навчальної дисципліни
ГЕОГРАФІЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ТА АГРОБІЗНЕСУ
підготовки бакалавра
(назва освітнього рівня)
спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)
(шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійної програми Середня освіта. Географія. Економіка
(назва освітньо-професійної, освітньо-наукової / освітньо-творчої програм)

Луцьк – 2021

Силабус навчальної дисципліни «ГЕОГРАФІЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ТА АГРОБІЗНЕСУ» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія), освітньо-професійні програми «Середня освіта. Географія. Економіка».

Розробник: Сосницька Я. С., кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри Економічної та соціальної географії

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.

В. о. завідувача кафедри: Погребський Т. Г.

© Сосницька Я. С. ,2021 р.

І. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><th>Найменування показників</th><th>Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень</th><th>Характеристика навчальної дисципліни</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Денна/Заочна форма навчання</td><td rowspan="8">галузь знань
01 Освіта / Педагогіка
спеціальність
014.07 Середня освіта (Географія)
освітня програма
Середня освіта. Географія. Економіка

Бакалавр</td><td>Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Рік навчання 4/5</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Кількість годин/кредитів 120/4</td><td>Семестр 7-ий/ 9-й</td></tr>
<tr><td>Лекції 20/12 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">ІНДЗ: немає</td><td>Практичні (семінарські) 22/10 год.
Лабораторні - год.
Індивідуальні - год.</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота 70/90год</td></tr>
<tr><td>Консультації 8 год</td></tr>
<tr><td>Форма контролю: залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Мова навчання Українська</td><td></td></tr>
</table>

ІІ. Інформація про викладача

Сосницька Ярослава Сергіївна
Науковий ступінь *Кандидат географічних наук*
Вчене звання -
Посада *доцент*
Контактна інформація (*м. т. 0991674546,* yaroslava.sosnitska@gmail.com)
Дні занять (*посилання на електронний розклад*)

ІІІ. Опис дисципліни

На сучасному етапі становлення України як незалежної держави та її інтеграції у світовий економічний простір пріоритетне значення серед усіх галузей народного господарства надається агробізнесу – новій формі функціонування АПК, оскільки саме він здатний суттєво вплинути на стабілізацію і поліпшення загальної економічної кризи в країні.

Курс «Географія сільського господарства та агробізнесу» містить загальні відомості про технології базових галузей народного господарства України, а також найбільш перспективні технологічні процеси, розкриває розуміння суті технологічних систем, розглядає питання якості продукції, загальні положення про організацію виробництва і його структуру, роль інновацій в технологічному розвитку, впливу технологій на техніко-економічну ефективність роботи підприємства.

Набуті компетентності дадуть можливість географу використовувати отримані знання при аналізі виробничих та економічних процесів у сільському господарстві та агробізнесі, як нової форми функціонування АПК.

1. Пререквізити

Фізична географія, Економічна та соціальна географія, Основи суспільної географії, Економічна теорія, Концепція сучасного природознавства

2. Постреквізити

Економічна та соціальна географія України, Розміщення продуктивних сил, Управління розвитком регіону.

Метою дисципліни «Географія сільського господарства та агробізнесу» є освоєння теоретичних знань та вивчення особливостей сучасного сільського господарства, закономірностей формування, функціонування агропромислових комплексів як територіальних структур сучасного господарства, тенденції розвитку агробізнесу, як нової форми АПК; забезпечення достатнього рівня практичних навичок у здобувачів вищої освіти, необхідних для формування у майбутніх фахівців знань організаційних процесів щодо управління аграрним бізнесом та пріоритетних напрямків їх розвитку; вмінь, спрямованих на оволодіння методами наукового дослідження і обґрунтованого підходу до вирішення складних питань створення і ведення господарства в умовах ринку, на засадах приватної власності на землю і майно, вести господарську діяльність, з метою підвищення ефективності та прибутковості створеного бізнесу.

3. Основними завданнями є:

- розкрити суть основних понять: «сільське господарство», «агропромисловий комплекс», «агропромислова інтеграція», «агробізнес»;
- розкрити галузеву, територіальну та управлінську структури агробізнесу, як нової форми функціонування агропромислового комплексу;
- з’ясувати вплив природних, соціальних, економічних та інших чинників та розвиток сільського господарства та агробізнесу;
- розкрити сутність продовольчої безпеки та сутність і механізм функціонування агропродовольчого ринку;
- охарактеризувати розміщення сільського господарства та харчової промисловості України;
- дати оцінку товарних ринків основних видів продовольчої продукції у світі та Україні;
- проаналізувати особливості ринкової інфраструктури агропродовольчого ринку України;
- визначити особливості розвитку малого підприємництва в агробізнесі України;
- охарактеризувати агропромислові зони та райони України;
- розкрити географію основних видів зовнішньоекономічних зв'язків АПК України.

4. Результати навчання

Студенти знатимуть :

- сутність базових понять і термінів кожної теми;
- елементи функціонально-компонентної, функціонально-територіальної та організаційно-управлінської структури АПК;

- види функціональних зв’язків АПК;
- зміст основних методів агропромислових досліджень;
- зміст чинників територіальної організації АПК;
- особливості територіальної організації основних сфер агробізнесу, як нової форми функціонування агропромислового комплексу;
- механізм функціонування та структуру агропродовольчого ринку;
- елементи ринкової інфраструктури агропродовольчого ринку;
- зміст і основні загрози продовольчій безпеці;
- зональні, локальні та азональні елементи територіальної структури сільського господарства України;
- географію малого підприємництва в агробізнесовій діяльності України;
- сучасні риси світового ринку сільськогосподарської сировини та продовольства, географію основних продовольчих товарних ринків світу;

Студенти вмітимуть:

- використовувати методику й різноманітні методи вивчення АПК різних ієрархічних рівнів;
- виділяти та аналізувати різноманітні групи чинників формування і розвитку АПК;
- проводити економіко-географічні дослідження продовольчих товарних ринків;
- визначати елементи територіальної структури АПК;
- оцінювати рівень продовольчої безпеки регіону.

У процесі вивчення дисципліни студенти набудуть таких компетенцій:

Інтегральні компетентності.

Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності вчителя географії та економіки із застосуванням сучасних теорій та методів географічної, економічної та психолого-педагогічних наук, із використанням комплексу міждисциплінарних даних, за умов недостатності інформації та невизначеності умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти (**ІК**).

Загальні компетентності (**ЗК**)

- знання й розуміння предметної професійної діяльності та здатність до професійного розвитку та навчання впродовж життя (**ЗК 2**);
- здатність до письмової й усної комунікації державною мовою (**ЗК 4**);
- здатність до пошуку, обробки та критичного аналізу інформації з різних джерел, до інноваційного мислення, креативності, до генерування нових ідей (**ЗК 8**);
- здатність до використання знань в практичній діяльності, до адаптації та дії в нових умовах (**ЗК 9**).

Спеціальні (фахові) компетентності (**ФК**)

- здатність застосовувати набуті географічні, економічні та психологопедагогічні компетентності для формування в учнів ключових і предметних компетентностей на рівні базової середньої освіти (**ФК 1**).

Спеціальні (предметні) компетентності (***ПК***)

- здатність використовувати поняття, концепції, теорії географії й економіки для комплексної характеристики природних та соціальноекономічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному) (**ПК 1**);

- здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем та людиною, розуміти і пояснювати стратегію сталого розвитку людства (**ПК 2**);

- здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах і країнах (**ПК 4**);

- здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати і пояснювати особливості геопросторової організації її природи, населення і господарства (**ПК 5**);

- здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів і форм організації життя людей у світі, регіонах, країнах (**ПК 9**);

- здатність виконувати прийоми опису, аналізу, систематизації інформації, отриманої із загальногеографічних та тематичних карт, представляти за картами комплексну географічну оцінку території, укладати картографічні твори з використанням сучасних інформаційних технологій (**ПК 10**).

5. *Структура навчальної дисципліни*

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	**Усього**	**Лек.**	**Практ.**	**Конс.**	**Сам. роб.**	**Форма контролю Бали**
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти географії сільського господарства та агробізнесу						
Тема 1. Вступ до курсу «Географія сільського господарства та агробізнесу». Потятійно-термінологічний аппарат.	13	2	2	1	8	4
Тема 2. Структура АПК та агробізнесу.	14	2	2		10	4
Тема 3. Умови та фактори формування та розвитку сільського господарства та агробізнесу. Земля як основний засіб праці.	17	2	2	1	12	4
Тема 4. Сільське господарство, як основна ланка агробізнесу	11	2	2	1	6	4
Тема 5. Аграрний та агропромисловий ринок. Продовольчий маркетинг.	9	2	2	1	4	4
Разом за змістовим модулем 1	64	10	10	4	40	20

Змістовий модуль 2. Територіальна організація галузей агробізнесу України і світу						
Тема 6. Рослинницькі підкомплекси АПК	10	2	2		6	2
Тема 7.Тваринницькі комплекси АПК	10	2	2		6	2
Тема 8. Продовольча безпека.	9	2	2	1	4	4
Тема 9. Виробнича та соціальна інфраструктура агробізнесу.	9	2	2	1	4	4
Тема 10. Організаційні форми виробництва в агробізнесі України	9	2	2	1	4	4
Тема 11. Зовнішньоекономічні зв'язки АПК. Географія інвестиційної діяльності у аграрному секторі економіки	9		2	1	6	4
Разом за змістовим модулем 2	56			4	30	20
Види підсумкових робіт(*за потреби)*						
Модульна контрольна робота 1			Т			24
Модульна контрольна робота 2			Т			24
Реферат						12
Усього годин	120	20	22	8	70	100

6.Завдання для самостійного опрацювання

Кожна з визначених тем містить питання для додаткового, самостійного опрацювання. Питання самостійної роботи оголошуються викладачем як на лекціях, так і під час проведення практичних занять. Загалом, основне коло самостійної роботи студента буде стосуватись наступних питань:

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Методи дослідження географії АПК.	2
2	Особливості розміщення об'єктів організаційно-технічної, фінансово-кредитної та організаційно-дослідницької інфраструктури агробізнесу.	2
3	Рівень продовольчої доступності в Україні.	2
4	Зарубіжний досвід агробізнесової діяльності.	2
5	Поняття світового ринку сільськогосподарської сировини та продовольства.	2
6	Сучасні тенденції на світовому ринку сільськогосподарської сировини і продовольства.	2
7	Світовий ринок зерна.	2
8	Місце України на світових продовольчих ринках.	2
9	Міжнародне співробітництво у сфері виробництва сільськогосподарської сировини та продовольства. Продовольча та	2

	сільськогосподарська організація (ФАО).	
10	Особисті селянські господарства в Україні.	2
11	Фермерські господарства в Україні.	2
12	Агропромислове районування України.	2
13	Резерви підвищення продуктивності агропромислового виробництва.	2
14	Тенденції науково-технічного прогресу в сіль ськогосподарському виробництві.	2
15	Біологічні резерви збільшення продовольчих ресурсів.	2
16	Нетрадиційні методи збільшення продовольчих ресурсів.	2
17	Земельна реформа в Україні.	2
18	Соціальна інфраструктура в сільській місцевості.	2
19	Основні організаційні форми агропромислового виробництва.	2
20	Екологізація агробізнесу.	2
21	Вплив сільськогосподарського виробництва на стан навколишнього середовища.	2
22	Економічні механізми екологізації агробізнесу.	2
23	Основні функції органів державного регулювання агробізнесу.	2
24	Необхідність поєднання ринкового механізму і державного регулювання агробізнесу.	2
25	Форми та методи регулювання агропромислового виробництва і розвитку агробізнесу в регіоні.	2
26	Особливості державного регулювання агробізнесу в різних країнах	2
27	Основні напрямки вдосконалення державного регулювання агробізнесу в Україні.	2
28	Агробізнес у найбільш розвинутих країнах.	2
29	Аграрні реформи в країнах Східної Європи і СНД.	2
30	Агропромислові комплекси країн, що розвивиються.	2
31	Аграрні кластери України.	2
32	Іноземні інвестиції в харчову промисловість України.	2
33	Фактори розміщення та географія агропромислових бірж, ярмарків, виставок, аукціонів.	2
34	Організаційно-дослідницька інфраструктура агропродовольчого ринку України.	2
35	Проблеми й перспективи розвитку харчової промисловості України.	2
	Разом	70

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань бакалаврів ОПП «Середня освіта. Географія. Економіка» з дисципліни «Географія сільського господарства та агробізнесу» здійснюється на основі результатів поточної та підсумкової успішностей. Об’єктом оцінювання є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого відповідно перевіряється під час поточного, підсумкового контролю і на екзамені.

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу з дисципліни – 100 балів. За поточну успішність студент може отримати максимум 40 балів, за виконання підсумкових завдань (2 модульних контрольних роботи, індивідуальна робота у формі написання реферату) – 60 балів.

Теми практичних занять сформовані із поєднання усних запитань для обговорення та практичних завдань (розрахунково-аналітичні завдання,

складання картосхем, таблиць і т. д.) та оцінюються до 4 балів кожне залежно від складності практичних завдань (наявності задач, моделювання та семінарської доповіді). Практичні навички можуть бути оцінені, якщо виконано всі завдання, оформлено роботу, написані висновки.

Самостійна робота оцінюється під час усних відповідей бакалаврів та включається до загальної оцінки теми під час практичного заняття.

Модульні контрольні роботи

Під час виконання модульних контрольних робіт оцінюванню підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набув студент після опанування тем 2 змістових модулів. 1 Модульна контрольна робота носить теоретичний характер(пишеться після опрацювання тем 1 змістовного модуля) та оцінюється у 24 бали (24 тестових питань – по 1 бал кожен тест). 2 Модульна контрольна робота проводиться після опрацювання практичних завдань 2 змістовного модуля) та оцінюється ідентично.

Реферат. Індивідуальна робота відображається через написання реферату, який входить до підсумкового оцінювання(12 балів). Реферат повинен бути обговорений на практичних заняттях.

Реферат має бути правильно оформлений. Текст реферату повинен розміщуватися на одній сторінці аркуша паперу формату А4. Шрифт – Times New Roman. Розмір шрифту – кегль 14. Поля: зверху, знизу та зліва – 2,5 см: справа – 1 см. Міжрядковий інтервал – 1.

Нумерація сторінок має бути наскрізною: номер сторінки проставляють арабськими цифрами у правому верхньому кутку, але на титульній сторінці реферату номер сторінки не проставляють.

Для написання реферату студент обов’язково має використати додаткові літературні джерела, а саме: монографії; наукові статті, опубліковані у періодичних економічних виданнях; сучасні теоретичні матеріали та ін.

Реферат комплектують у такій послідовності: титульна сторінка, основна частина, список літератури.

Обсяг реферату – 15-20 сторінок. Перелік літературних джерел не менше 15 позицій правильно бібліографічно оформлених в алфавітному порядку.

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

У разі відсутності студента на семінарських заняттях з об’єктивних причин, він має право виконати завдання, передбачені планом семінарських занять, і одержати відповідні оцінки. Відпрацювання пропущених занять має відбутися до останнього семінарського (практичного) заняття під час індивідуально-консультативної роботи викладача.

V. Підсумковий контроль

Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного й підсумкового контролю в діапазоні від 0 до 100 балів.

Якщо визначений результат становить не менше 60 балів і за згодою студента, то він може бути зарахований як підсумкова оцінка з навчальної дисципліни. У протилежному випадку, або за бажанням студента підвищити рейтинг складається залік. При цьому бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, написання індивідуальної роботи(реферату) анулюються.

Залікова оцінка визначається в балах (від 0 до 60 балів) за результатами

усних відповідей на три питання залікового білету. В цьому випадку підсумкова семестрова оцінка складається із суми поточної семестрової та екзаменаційної оцінок в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS.

Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Аграрна економіка: Підручник / Д.К. Семенда, О.І. Здоровцов, П.С. Котик, О.О. Школьний, О.Л. Бурляй, М.А. Коротєєв, Л.Ф. Бурик, А.П. Бурляй, А.І. Кисіль, К.Г. Гайдай: За ред. Д.К. Семенди та О.І. Здоровцова. – Умань, 2005. – 318 с.
2. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств. Підручник. – К.: КНЕУ, 2018. – 426 с.
3. Балабанов Г.В., Кобзєв О.М., Семенченко Г.В. Трансформація структури сільськогосподарського виробництва України: регіональний аспект. – К., 2000.
4. Борщевський П.П., Ушкаренко В.О., Чернюк Л.Г., Мармуль Л.О.Регіональні агропромислові комплекси України. – К.: Наук. думка, 1996.- 262с.
5. Данилишин Б.М., Беженар В.Л., Лисецький А.С. Сільське господарство України: сучасний стан і перспективи розвитку. – К., 1998.
6. Економіка розвитку: Підручник / О.М. Царенко, Н.О. Бей, І.І. Д'яконова, І.В. Сало; за ред. д.е.н., професора І.В. Сало. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. – 590 с.
7. Пістун М. Д., Гуцал В.О., Проватор Н.І. Географія агропромислових комплексів. Навчальний посібник. – К.: Либідь, 1997. – 200 с.
8. Саблук П.Т. Зміст і складові аграрних перетворень на сучасному етапі, стан їх проведення. – К.: ІАЕ УААН, 1998. – 215 с.
9. Семенов В.Ф., Сіваченко І.Ю., Федоряка В.П. Загальний курс агробізнесу. – К, 2000.
10. Ситник В.П. Трансформація АПК України в ринкових умовах. – К.: ІАЕ, 2002. – 518 с.
11. Слав'юк Р. А. Асоційовані форми аграрного бізнесу: особливості утворення, практика функціонування, перспективи регулювання. Луцьк : Вежа, 2000. 322 с.
12. Сонько С.П., Кулішов В.В., Мустафін В.І. Ринок і регіоналістика. Навч. посібник. – Київ: Ніка Центр, Ельга, 2002. – 408 с.

13. Сухий П. О. Агропродовольчий комплекс Західноукраїнського регіону: монографія. Чернівці, Рута, 2008. 400 с.

14. Хорунжий М.Й. Організація агропромислових комплексів. – К., 2001.

15. Шубравська О.В. Сталий розвиток агропродовольчої системи України. – К., 2002.

Інформаційні ресурси

1. Агробізес-кур`єр: всеукраїнська аграрна газета. – Режим доступу: http://www.agrobiz.com.ua/

2. Агробізнес сьогодні. – Режим доступу: http://www.agro-business.com.ua/

3. Агробізнес: Український агропортал. – Режим доступу: http://www.agrobiznes.com.ua/

4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua

5. Офіційний сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу: http://www.me.gov.ua

Публікації авторів

Монографії

1. Сосницька Я.С. Сучасний стан сільського господарства його вплив на природні системи.// Сучасний екологічний стан та перспективи екологічно безпечного стійкого розвитку Волинської області : кол. моногр. / В. О. Фесюк, С. О. Пугач, А. М. Слащук [та ін.]; за ред. В. О. Фесюка. – К. : ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2016. – С. 7–19

Фахові статті:

1. Сосницька Я., Суровцова Ю., Цуз О. Органічне сільське господарство та його розвиток в Україні: суспільно-географічні аспекти. *Наук. вісник СНУ ім. Лесі Українки. Географічні науки*. - Луцьк: РВВ Вежа, 2016. №14 (339). С. 68-72.

2. Сосницька Я. Романчук А. Сучасний стан рослинництва Рівненської області. Географія та туризм: Нук.зб. К.: Альфа-ПІК, 2016. Вип. 36. С.248-257.

3. Сосницька Я., Наневич О. Роль фермерських господарств у виробництві продукції рослинництва регіону (на прикладі Волинської області). Географія та туризм: Нук.зб. К.: Альфа-ПІК, 2017. Вип. 40. С.147-155.

4. Сосницька Я. С., Маковецька Л. О. Роль особистих селянських господарств у виробництві продукції тваринництва регіону (на прикладі Волинської області). Економічна та соціальна географія, 2017. Вип. 77. С. 54-60.

5. Сосницька Я. С., Саган Я. П. Розвиток бурякоцукрового виробництва в ринкових умовах (на прикладі Волинської області). Вісник Київського національного університету імені Лесі Українки. Сер.: Географія, К.: 2017. Вип. 1/2 (66/67). С. 117-120.

6. Сосницька Я., Карпюк Т., Карпюк З. Еколого-економічні особливості розвитку органічного господарства в Україні. Природа Західного Полісся та прилеглих територій: зб. наук. пр. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. №16. С.131-137.

Тези доповідей на Міжнародних та Всеукраїнських наукових конференціях

1. Сосницька Я. С., Слащук А.М., Поручинська І.В., Поручинський В. І. Поручинська І. В. Кластери, як перспективні форми господарювання у сільському господарстві (на прикладі Волинської області). *Від географії до географічного українознавства: еволюція освітньо-наукових ідей та пошуків (до 140-річчя започаткування географії у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича) : матеріали Міжнар. Наук. Конф. (11-13 жовтня 2016 р.).* Чернівці: Чернів. Нац.. ун-т. 2016. С. 43-44.

2. Сосницька Я. С. Умови та фактори, що впливають на сільськогосподарське виробництво та трансформації у ньому. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів* : матеріали Міжнар. наук.- практ. Інтернет-конференції присвяченої 35-річчю створення кафедри економічної та соціальної географії у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки (м. Луцьк, 6–7 квітня 2017 р.) / за ред. Ю. М. Барського, С. О. Пугача. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2017. С. 113-115.

3. Сосницька Я., Артюк Т., Саган Я. Регіональні особливості виробництва технічних культур у сільськогосподарських підприємствах Волинської області: суспільно-географічні аспекти. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів* : матеріали Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції присвяченої 35-річчю створення кафедри економічної та соціальної географії у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки (м. Луцьк, 6–7 квітня 2017 р.) / за ред. Ю. М. Барського, С. О. Пугача. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2017. С. 117-120.

4. Сосницька Я. С. Саган Я. П. До питань класифікації кластер них структур. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів* : матеріали ІІ Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції (м. Луцьк, 19–20 квітня 2018 р.) / за ред. Ю. М. Барського, С. О. Пугача. Луцьк : Волиньполіграф, 2018. С. 17-19.

5. Сосницька Я. Демчук О. Виробництво продукції рослинництва фермерськими господарствами Волинської області: суспільно-географічні аспекти. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів* : матеріали ІІ Міжнар. наук.- практ. Інтернет-конференції (м. Луцьк, 19–20 квітня 2018 р.) / за ред.Ю. М. Барського, С. О. Пугача. Луцьк : Волиньполіграф, 2018. С. 29-31.

6. Сосницька Я. Кух К. Теоретичні основи дослідження поняття «продовольча безпека». *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів* : матеріали ІІ Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції (м. Луцьк, 19–20 квітня 2018 р.) / за ред.Ю. М. Барського, С. О. Пугача. Луцьк : Волиньполіграф, 2018. С. 181-182.

7. Сосницька Я., Киришко С. Бджільництво України сучасний стан та проблеми розвитку. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів* : матеріали IV Міжнар. наук.- практ. Інтернет-конференції (м. Луцьк, 9–10 квітня 2020 р.) / за ред. Ю. М. Барського, С. О. Пугача, Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2020. С. 115-117.